SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 154. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 13, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го СЕРПНЯ 1988 Ч. 154. РІК XCV

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ВЕЛИЧАВО І МОЛИТОВНО ВІДСВЯТКУВАЛА ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — Тисячі українських православних вірних, на чолі з ієрархами і священством із ЗСА і Канади, як теж вірні і духовники інших українських віроісповідань та ієрархи Грецької, Білоруської, Вірменської, Румунської і Сербської Православних Церков взяли участь у врочистих і молитовних святкуваннях Тисячоліття Хрищення Руси-України, які відбулися тут в цьому осередку українського православ'я у вільному світі, у п'ятницю, суботу і неділю, 5-7-го серпня ц.р.

Не зважаючи на спеку, вірні УПЦеркви прибули з близьких і дальших околиць щоб вислухати Божественних Літургій та Молебнів і взяти участь в усіх інших імпрезах цих триденних святкувань, які вже наступного тижня мали продовжуватись в Гамилтоні і в Торонто.

Особливими гостями на святкуванні були о. Василь Романюк, який недавно із сином Тарасом приїхав до Канади, відвідуюча свою родину тут Оксана Мешко, до яких долучились Раїса і Микола Руденки, Петро Рубан і Надійка Світлична.

В п'ятницю, 5-го серпня ц.р., свято почалось оглядинами установ, розташованих в Осередку Української Православної Церкви. Гості оглянули церкву-пам'ятник св. Апостола Андрія Первозванного, бібліотеку, музей, Дім Української Культури, Семінарію св. Софії та новоспоруджений Адміністративний Центр. Оглянули також виставки ікон, стародруків та інших творів релігійного мистецтва.

Потім були виголошені наукові доповіді на теми, що відповідають цій знаменній події.

Архимандрит Андрій Партикевич говорив про проблеми автокефалії Української Православної Церкви в XX столітті, в якій дав широку панораму конфліктів і трагедій на цій ниві.

Проф. Ярослав Білінський зробив огляд подій, пов'язаних зі святкуванням Тисячоліття в Україні.

О. Воронин розповів про діяльність Православної Церкви в Україні після Переяславського договору.

Протопресвітер Франко Історчин виголосив доповідь на тему „Вклад Української Православної Церкви в духовне і культурне життя українського народу".

Ірина Федишин зробила широкий виклад про оформлення рукописних книг Київської Руси.

Іван Коровицький розповів про Український Православний Центр у Бавнд Бруку, про цвинтар і унікальну бібліотеку.

О 6-ій год. вечора була відправлена Вечірня.

В суботу, 6-го серпня вранці відбулась Божественна Архиєрейська Св. Літургія, яку очолював Єпископ Антоній.

Потім Митрополит Мстислав урочисто посвятив новоспоруджений Адміністративний Центр УПЦ в ЗСА. По закінченні відбувся обід зі святковим концертом хору церкви св. Андрія з Блумінгдейлу, під керівництвом д-ра Василя Трухлого.

О 4-ій год. по полудні Об'єднання Сестрицтв в ЗСА влаштувало зустріч з новоприбулими гостями з України — о. Василем Романюком і його сином Тарасом. Отець В. Романюк відповідав на різні запитання і закликав громаду зберігати спадщину наших предків.

(Закінчення на стор. 3)

Вид з хорів на відправу в церкві-пам'ятнику св. Ап. Андрія Первозванного.

(Фота: Маріянна Ліс)

Посвячення Адміністративнокго Центру (зліва) Владика Ісая, Мстислав, Василь, Константин і Антоній.

СОТНІ АМЕРИКАНЦІВ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПОХОДІ МИРУ В УКРАЇНІ

Нюарк, Н. Дж. (АОЛПУ). — Божена Ольшанівська, президент організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) разом із 250 американцями і 200 совєтськими громадянами братиме участь у поході в Україні цього літа. Цей похід триватиме від 18-го серпня до 16-го вересня, а траса його від Одеси до Києва.

Американські учасники подорожуватимуть зі совєтськими супутниками через ліси та поля по містах та селах дорогами та річками. Вони будуть зустрічатися з тисячами українців з різних прошарків суспільства: з духовенством різних віровизнань, колгоспниками, урядовцями і громадськими представниками, правозахисниками, купцями, робітниками, студентами та школярами. Б. Ольшанівська говоритиме з ними по-українськи і по-англійськи та розказуватиме їм про Америку.

В додатку до зустрічей та розмов, учасники походу даватимуть інтерв'ю представникам преси, радіо і телевізії.

Продовж червня та липня ц.р. понад 200 совєтських громадян брали участь у паралельному поході у ЗСА який почався на східнім побережжі, продовжувався в центральній частині країни, а закінчився у Каліфорнії.

Це уже другий рік цього спільного почину, спонзорованого Міжнародним комітетом миру, який має осідок у Вашінґтоні. У американській групі є п'ять американців українського походження, як також певна кількість осіб з різних країн західнього світу.

В Мюнхені вшанували пам'ять св. п. полк. Є. Коновальця

Мюнхен, Західня Німеччина. (Б.Ш.). — Заходами Центрального Представництва Української Еміграції (ЦПУЕН) тут відбулась в неділю, 19-го червня ц.р. святкова Академія для вшанування 70-ліття від смерти сл. п. Євгена Коновальця.

Розпочалась вона після Богослуження у соборі в год. 12-ій в парафіяльній залі, відкрив її привітанням присутніх голова ЦПУЕН мгр Андрій Мельник. Змістовну доповідь про полковника виголосив голова Координаційного Об'єднання Українських Громадських Установ і Централь в Европі, ред. Степан Мудрик. Він насвітлив постать св. п. полковника не лиш як військовика, але як політика і державного мужа.

На дальшу програму, яку аранжувала Ліна Белуць-Гвать, склалися наступні точки: сольоспів баритона Богдана Шарка „Думи про Нечая" комп. Д. Січинського, деклямація „Каменярів" І. Франка у виконанні Л. Гвать, „Пісня Бойківського Куреня УПА", гарно відспівана Оксаною і Мірою Франкевич, вірш „Україні" В. Симоненка, переданий з відчуттям Вірою Матичак, „Пісня про Майданек", яку відспівав при власному фортепіяновому супроводі Роман Лайкош, вірш „Земля" із збірки Л. Первомайського (1943), продеклямований по-мистецьки Л. Гвать та дві пісні легкого жанру: „Баляда про мальви" і „Лелеки" Л. Вербицького, що їх ця артистка вже раніше з успіхом виконувала.

На закінчення Б. Шарко відспівав пісню „Засумуй трембіто", сл. Р. Купчинського, муз. О. Нижанківського, „Думу" до слів М. Кулика, муз. О. Бобикевича, а присутні відспівали національний славень. До сольоспівів акомпаньювали Роман Соколич і Калина Чічка-Андрієнко.

ЗМІНА В РЕДАКЦІЇ Й АДМІНІСТРАЦІЇ „МЕТИ"

Філядельфія (УІБ). — У зв'язку з редакційними і адміністраційними змінами в місячнику ДЦ УНР „Мета", а теж із уваги на літній сезон, серпневе число його виходить у зменшеному, чотиристорінковому форматі. На його зміст складаються інфомації про українське Тисячоліття, про міжнаціональну зустріч у Львові, про підготову до X Сесії УНРади, про біографію М. Грушевського, смерть Ю. Лободовського тощо. Адреса „Мети" залишається та сама: 1926 Arthur St., Philadelphia, Pa. 19152.

Вже в наступну суботу Союзівка матиме нову „Міс"

Союзівка. — На вибір „Міс Союзівки" на 1989 рік не прийдеться чекати численним гостям до половини вересня, як це було в минулих роках.

Нові управителі цієї оселі УНСоюзу Іван А. Флис і Ліда Кучер, перенесли цей популярний контест вже на суботу, 20-го серпня.

Вибір нової кралі відбудеться негайно після вечірньої мистецької програми у залі „Веселки", а вислід конкурсу буде проголошено під час забави.

У мистецькій програмі вечора виступлять вокалістка Ліда Гаврилюк і тріо Олеся Кузишина, які виконають ряд українських популярних пісень. Конферансьє цього вечора вестимуть Аня Дидик-Петренко і Роман Лупаль, який є тепер постійним конферансьє Союзівки. Аня Дидик була таким конферансьє на протязі 13-ох сезонів.

В коронації нової „Міс Союзівки" і її двох краль візьме участь „урядуюча" Міс, Тамара Коритко, яка й передасть новій кралі корону на 1989 рік, до речі, рік, в якому УНСоюз відзначуватиме своє 95-ліття.

До танців цього вечора приграватиме оркестра „Хлопці зі Львова".

Цьогорічна „Міс Союзівка" Тамара Коритко (посередині) і її кралі Лада Лисняк (зліва) і Галя Сонна.

Сенат схвалив плян демократів про допомогу антисандіністам

Вашінгтон. — 49 голосами за при 47 проти і чотирьох відсутніх Сенат схвалив плян демократів про допомогу борцям за свободу в Нікарагуа.

Плян передбачає виділення антисандіністам 27 мільйонів долярів на продукти харчування, медикаменти і одяг. Він передбачає і військову допомогу, але з такою кількістю застережень і попередніх умов, що в цілому плян став неприйнятний для сенаторів-республіканців. Ні один республіканець не голосував за. 43 проголосували проти, при чому до них приєдналися чотири демократи.

Перед тим, як плян демократів був поставлений на голосування, Сенат провів голосування за пляном республіканців, який, крім гуманітарної допомоги, передбачав і негайну військову допомогу зброєю і боєприпасами на 16 міл. дол. Сенат відкинув пропозицію республіканців 57 голосами. Пропозиція була підтримана 39 сенаторами. Це означає, що за нього голосували не всі республіканці.

Складаючи свій плян, демократи повинні були врахувати, що між їхнім кандидатом на президента Майклом Дукакісом і кандидатом на віцепрезидента сенатором Ллойдом Бентсеном існували розходження про маштаби допомоги сандіністам. М. Дукакіс категорично проти військової допомоги. Л. Бентсен раніше завжди голосував за таку допомогу. У своєму пляні демократи постаралися нікого не скривдити. Вони ніби погодилися допомогти антикомуністам Нікарагуа зброєю (уступка Бентсенові), але додали до такої згоди величезну кількість застережень (уступка Дукакісові), що мало надії, щоб контрас дістали коли-небудь американську військову допомогу. Для того, щоб військова допомога була все таки їм виділена, Президент повинен провести консультації з головами урядів країн Центральної Америки, а потім звернутися з просьбою до Конгресу, обі палати якого контролюються демократами. Він може зробити і одне, і друге, якщо сандіністи вчинять неспровокований напад на партизанів, або почнуть діставати нічим не вмотивовану військову допомогу Совєтського Союзу і Куби, або нарушать підписаний минулим літом договір про мир у Центральній Америці.

Плян демократів забороняє доставу антисандіністам продуктів, медикаментів і одягу з допомогою Сі-Ай-Ей або відділу розвідки Департаменту оборони. Цим, як вважають демократи, повинні займатися якісь інші організації. Наскільки надійними виявляться нові канали достави, не сенаторів-демократів не цікавить.

Зваживши все це, сенатори-республіканці прийшли до висновку, що треба голосувати проти пляну.

Затверджений Сенатом плян демократів пішов тепер на розгляд Палати Репрезентантів і, на випадок затвердження, надійде потім у Білий Дім. Якщо плян буде схвалений Палатою Репрезентантів, а потім Президентом, то антикомуністичні партизани почнуть діставати американську допомогу з 1-го жовтня.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ у Бонні, Західня Німеччина, висланий з СССР вірменський правозахисник Паруйр Айрікян перестеріг Захід від бездумного оптимізму щодо реклямованої Міхаїлом Горбачовим політики гласности. „Насправді гласність не привела до змін у совєтському суспільстві, — сказав П. Айрікян. — Партія і уряд постійно дають зрозуміти, що не допустять справжньої демократизації, а при потребі придушать всяке незадоволення, використовуючи давні методи". Айрікян підтвердив свій намір вернутися у Вірменію при першій же можливості. Правозахисник заявив, що розраховує наступного тижня дістати відповідь від совєтської амбасади в Парижі, куди він звернувся з просьбою про видачу йому в'їзної візи.

ПРЕДСТАНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ Західньої Німеччини заявив, що колишній охоронник гітлерівського концтабору, розташованого в роки нацизму на території теперішньої Чехо-Словаччини, 76-річний Антон Мальот висланий з Італії і вилетів у Мюнхен. У 1948 році А. Мальот, який колись був у рядах СС, за свої злочини був заочно засуджений в Чехо-Словаччині. Чехо-Словаччина надіслала Італії просьбу про видачу воєнного злочинця. „Ми вияснили, що Мальот є німецьким громадянином, і тому він не може бути виданий чужинецькій державі", — сказав представник західньонімецького міністерства закордонних справ.

НА СОВЄТСЬКІЙ ЛЕТУНСЬКІЙ базі Баграм в семи милях від Кабулю для чужинецьких журналістів була влаштована пресова конференція, на якій виступив начальник штуабу совєтських військ в Афганістані генерал-майор Лєв Сєребров. Він заявив, що останнім часом на стороні партизанів у бойових діях беруть участь вояки і старшини регулярної пакістанської армії. „Якщо подібна діяльність не буде негайно припинена, ми можемо змінити графік виведення своїх військ", — сказав Л. Сєребров. Як повідомляє кореспондент англійської газети „Індепендент" Марк Урбан, совєтське командування відправило у прикордонні райони спеціяльні загони з завданням узяти в полон одного або кількох пакістанців. Виступ Сєребрякова був перерваний артилерійською стрілянниною. Генерал повідомив, що повітряна розвідка запримітила партизанський караван недалеко від бази. Майор політвідділу летунської бази Алєксандер Шуршин підтвердив, що він особисто бачив пакістанських вояків, які брали участь у бою. За словами Шуршина, пакістанці навіть не вважали за потрібне змінити свою чорну військову уніформу. Пакістанський уряд категорично відкинув факт участи своїх військовослужбовців у бойових діях в Афганістані.

ВИСТУПАЮЧИ НА ЗАСІДАННІ кнессету, прем'єр-міністер Ізраїля Їцак Шамір закликав палестинців, що проживають на територіях, контрольованих Ізраїлем, припинити безпорядки, які не втихають тут з грудня минулого року. Він заявив також, що Ізраїль не потерпить створення незалежної палестинської держави на західньому березі Йордану. За словами Ї. Шаміра, недавній крок Йорданії, яка припинила всякі юридичні і адміністративні зв'язки зі західнім берегом — своєю колишньою територією, „нанесе шкоду мешканцям цієї території, а не Ізраїлеві, який, як і досі, буде здійснювати контролю над територією з метою національної безпеки".

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ проголосувала 366 до 40 у вівторок, 9-го серпня ц.р., за одобрення важливої угоди з Канадою про вільну торгівлю. Ця угода коли ввійде в життя, усуне майже всі торговельні та капіталовкладні обмеження поміж ЗСА і Канадою і тим самим створить найбільшу в світі модель торгівлі. Сподіються, що й Сенат прийме цей далекойдучий законопроєкт. Ця угода могла б стати вже дійсною з 1-им січня 1989 року, але в Канаді вона викликає дещо інші відгуки, тому й не відомо яка буде її доля.

ЗГІДНО ЗІ ЗАЯВОЮ офіційних чинників Морської фльоти, закиди, що їх зроблено в сторону капітана і залоги корабля „Дубюк", який в дорозі до Перської затоки нібито відмовився рятувати в'єтнамських втікачів, перевіряються. Тимчасом капітана Алекса Бейліяна звільнено з командування кораблем і до часу закінчення перевірки перенесено на інше становище.

ПРЕДСІДНИК КОМІСІЇ збройних сил в Палатаі Репрезентантів, конгресмен Лі Аспін, остеріг, що якщо Пентагон не продемонструє як можна поладнати проблеми, що існують у фльотилії бомбовиків типу Б-1, то він буде змушений подати внесок, щоби зупинити фонди для вдержання цієї фльотилії. Виявляється, що ці бомбовики мають великі механічні вади, а найбільша з них — це електронічна оборонна апаратура, яка має заглушувати ворожі сигнали.

У ВАШІНҐТОНІ В СЕРЕДУ, 10-го серпня, президент Роналд Реґен підписав закон, яким перепрошується 120,000 американських громадян японського походження за заподіяні їм кривди під час Другої світової війни, коли їх примусово інтерновано в таборах. Цей закон створив також 1.25-більйоновий фонд, з якого виплатять відшкодування тим, які були інтерновані та їхнім родинам 20,000 дол. для особи.

З ОГЛЯДУ НА ЗАНЕЧИЩЕННЯ пляжей східнього побережжя медичними відпадками і сміттям до тієї міри, що багато з них було закрито, губернатори Маріо Квомо з Ню Йорку і Томас Кейн з Ню Джерзі вирішили спільно прослідити хто є винуватцями цих каригідніх вчинків. Сподіються, що саме така спільна дія двох стейтів бодай частинно зупинить порушників.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year* — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Поділ країн і гін до їх з'єднання

Тільки у такій божевільній голові, як Йосифа Віссаріоновіча Сталіна могла зродитися концепція творення нового ладу у світі після Другої світової війни поділенням країн на дві половини, комуністичну й вільну. Але це не була хвора фантазія: це був передуманий плян, щоб таким хитрим способом, ніби йдучи на компроміс, через комуністичну половину запанувати над цілою країною, не запитавши волі народу, так як на Ялтинській конференції 1945 року взагалі не запитували ні одного народу, що його долю вирішували арбітрально. По нинішній день в широких колах американського суспільства ще не прояснілa правда, який злочин доконано в Ялті, де Сталін несподівано для нього самого знайшов таку знамениту нагоду провести на 100 відсотків свої імперіялістичні злочинні пляни. Бо Френклін Деляно Рузвелт, великий соціяльний реформатор, чотирикратно вибраний на президента, слухав в усьому своїх дорадників: амбасадора у Москві й архітекта Ялтинської конференції Аврелла Гаррімана та радника державного департаменту Альжира Гісса, якого щойно три роки пізніше, у 1948 році, здемасковано, як совєтського аґента, але засуджено тільки на п'ять років в'язниці, бо справа спиралася тільки на „посередні" докази і була „задавненою".

Плян Сталіна знайшов успішну реалізацію тільки в одній поділеній країні — Кореї, де програно війну з власної вини ЗСА, бо тамошнім генералам і старшинам спутано руки наказами цивільних людей з Вашінґтону. Німеччина все ще поділена, але наступник Рузвелта Гаррі Труман, який підписав Потсдамський мировий договір, переламав совєтську бльокаду Берліну, а німці, не зважаючи на „мур ганьби", що його споруджено напоперек Берліну, знайшли спільну мову для нав'язання торговельних зв'язків і вможливлення комунікації між поділеними членами родин. Коли в червні 1950 року Північна Корея заатакувала Південну, Труман вислав туди військo, летунство і морську фльоту на оборону Південної Кореї. І Корейську війну можна було б виграти, якби Труман, ображений на геніяльного полководця генерала Даґлеса МекАртура за його голосну критику наказів з Білого Дому, не відкликав його з командного посту. Щойно наступник Трумана А.Д.Айзенгавер, загрозивши Північній Кореї скиненням на центр китайського промислу в Манджурії атомову бомбу, примусив Північну Корею підписати перемир'я в Панмунджомі, яке існує по нинішній день. Перемир'я нісенітне і для тамошнього народу нікчемне, бо розділеним демаркаційною лінією членам родин і приятелям невільно листовно ані особисто комунікуватися. Корейська війна коштувала Америці приблизно 34,000 вояків, поляглих на бойовищах. Подорож президента Ричарда Ніксона з Генрі Кіссінджером до Пекіну в травні 1972 року відтягла суходільний Китай від активної допомоги Північній Кореї.

Сучасне покоління в Південній Кореї не тямить Корейської війни. І не розуміє того поділу своєї батьківщини. Економічна скрута в Північній Кореї та злагіднення совєтсько-американських відносин після приходу у Кремлі до влади Міхаїла Ґорбачова — все воно склалося на те, що по обох сторонах Панмунджонського кордону настали настрої, які вимагають „діялогу". На 26-го серпня ц.р. призначено зустріч парляментаристів з обох сторін. Але — як правильно стверджує „Ню Йорк Таймс" у дотичній статті з 10-го серпня ц.р. — по обох сторонах існує взаємне недовір'я і підозра, що друга сторона грає нечесну гру. Тому, коли Північна Корея захотіла стати „співпартнером" Південної Кореї, в столиці якої Сеулі мають розпочатися 27-го вересня ц.р. Олімпійські Ігрища, уряд Південної Кореї відкинув просьбу і Міжнародний Олімпійський Комітет прихилився до такого рішення.

До з'єднання обох частин Кореї ще далеко, як далеко до погодження комунізму з демократією Але воно прийде. Прийде і в Німеччині, і тепер **уже в сусідній із В'єтнамом Камбоджі діє протикомуністичний рух. Це все наслідки Ялти.** Це все наслідки большевицької мрії „угробити" вільний **світ.**

Живемо в час, коли почався процес заламлювання комунізму. Він заломиться і загине, і не Південна Корея буде скомунізована, а у Північній Кореї повалиться комунізм. Ще не завтра і не післязавтра, але напевно так станеться, бо світ не може бути вічно поділений на невольницький і вільний.

М. Мельник

НАЦІОНАЛЬНА ПРОБЛЕМА НА XIX КОНФЕРЕНЦІЇ КПСС

Українські літератори вживали і вживають всіх легальних засобів, щоб українську мову зробити урядовою мовою в Україні та щоб всі мешканці України знали українську мову. Вони вже звертались до Політбюра УССР, до „уряду", себто до адміністрації України, до Верховної Ради УССР і, звичайно, нічого з того не вийшло.

Недавно передав я завваги впливового члена Політбюра ЦК КПСС Лігачова на цю тему. Він теж недвозначно заявив, що проблеми рідної мови в неросійських республіках мають розв'язуватись на принципах добровільности.

Проблема ця вийшла теж перший раз за останніх приблизно шістдесят літ на XIX конференції КПСС. Як уже нам відомо, на конференції тій мав нагоду виступати Борис Олійник. Він, між іншим, сказав таке: „...національна мова опинилася майже на околицях духовної і матеріяльно-виробничої діяльності народу. Вона поступово якось зникає з діловодства, з державного і партійного вжитку. Більше того, в багатьох містах вже не існує шкіл рідною мовою. Майже в усіх вищих навчальних закладах студенти позбавлені можливості навчатися мовою своїх матерів, не говорячи вже про дитячі садки. У цьому питанні не повинно бути різночитань. Треба на державному рівні створити режим найвищого благосприяння функціонуванню рідної мови в усіх сферах і на всіх поверхах суспільства, підкріпивши теорію правовими законами, аж до притягнення до відповідальности осіб, які перешкоджають розвиткові національної культури".

Олійник був теж членом резолюційної комісії по національним справам, але в резолюції конференції ніяких змін в національній політиці росіян завважити не можна. Відносно національної мови там кажеться те, про що ми чули багато разів в минулому: „Слід створити всі умови, щоб національно-російська двомовність розвивалася гармонійно й природно з урахуванням особливостей кожного регіону, була вільною від формалізму (цебто від формального законодавства про урядову мову-ММ). Виявити більше турботи про активне функціонування національних мов у різних сферах державного, громадського і культурного життя. Заохочувати вивчення мови народу, ім'ям якого названа республіка, громадянами інших національностей, які проживають на її території, насамперед дітьми і молоддю. Все це не повинно протиставитися демократичним принципам вільного вибору мови навчання". Отже „демократія" в мовній політиці росіян залишається в повній силі.

Була там теж мова про концепцію „совєтського народу". Про це звітував Дмитро Павличко на засіданні президії СПУ: „Неприємно було слухати деяких „спеців" з національного питання, які хочуть нав'язати нам замість ленінського інтернаціоналізму „горизонтальний" інтернаціоналізм. До однієї з резолюцій потрапила дорога для різних уніфікаторів брежнєвсько-сусловська настанова про „історичну формацію — радянський народ". Певна річ, радянський народ існує, одначе це поняття не етнічне, а суспільно-політичне, це багатонаціональний народ, душею якого є соціялістичний ідеал. Радянські народи мають свої мови, свої різні історичні корені, свої самобутні відмінності, ігнорування яких працювало і завжди працюватиме не на єдність нашої багатонаціональної родини, а на розбрат і чвари".

Резолюція на цю тему звучать так: „Склався цілісний народногосподарський комплекс — матеріяльний фундамент єдності народів СРСР. Незмірно збільшився економічний, культурний, кадровий потенціал усіх республік і автономій. Стала реальністю нова історична спільність — радянський народ". Формальне приняття ідеї „совєтського народу" запровадив Брежнєв. За економічну політику росіяни його тепер сильно критикують. Та, як бачимо, його національну політику вони продовжують.

На недавній сесії Верховної Ради СССР голова Ради Міністрів УССР В. Масол говорив, — напевно, за попереднім порозумінням з Москвою, — про збільшення автономії для „союзних республік". За повідомленням аґентства ТАСС, „На думку депутата (Масола), в розширенні прав союзних республік, наданні їм більшої самостійности при проведенні регіональної соціяльної політики (і це все — ММ) потрібні дальші кроки. Це реально підвищить роль місцевих органів влади в управлінні соціяльно-економічним розвитком територій".

На цю тему в резолюціях конференції кажеться таке: „Партійна конференція вважає, що в рамках перебудови політичної системи слід здійснити назрілі заходи щодо дальшого розвитку і зміцнення радянської федерації на основі демократичних принципів. Йдеться насамперед про розширення прав союзних республік і автономних утворень шляхом розмежування компетенції Союзу РСР і радянських республік, децентралізації, передачі на місця ряду управлінських функцій, посилення самостійності і відповідальности у сфері економіки, соціяльного і культурного розвитку, охорони природи".

Та кільканадцять рядків

(Закінчення на стор. 3)

Микола Руденко

ІДЕОЛОГІЧНІ КОНСЕРВИ ЩЕРБИЦЬКОГО

II.

Я бачив цю сцену на екрані телевізора, що був виставлений у фойє одного з київських кінотеатрів — з'їзд пропагували всюди, навіть, вибачайте, в лазнях. Щербицький сидів за столом президії з кам'яним обличчям — видно, йому важко було не розреготатися, але він був режисером цієї кльовнади, отож йому належало триматися статечно. Зате публіка у фойє театру дала волю реготові. Ультрамодні парубки і їхні подружки в коротеньких спідничках — діти тих, хто сидів у залі партійного з'їзду — кидали репліки, котрі здавалися їм дотепними.

Уморітельно! А девка нічего.

Годітся.

Украіна всем хороша. Одно в ней плохо.

Что іменно?

Хохлов много.

Такі „інтернаціональні" репліки можна було чути всюди. Ніхто їх не спиняв і, звичайно, ніхто за них не переслідував. За всю історію совєтської влади за російський шовінізм не було засуджено нікого, хоч найвиразніші прояви його можна зустріти на кожному кроці. Зате за український націоналізм (а насправді за любов до свого народу) засуджено мільйони. І сотні тисяч із них заморджовані в сталінських таборах смерти. Та й не тільки в сталінських.

Тепер уявімо школяра-старшоклясника, що навчається в українській школі, і спробуймо заглянути в його душу. Чи легко витримувати отакі клини? Звідусюди повсякленні глузи, неприховане презирство і нізвідки немає моральної підтримки. Вчитель майже механічно викладає українську мову, йому заборонено виховувати пошану й любов до неї — це вже був би націоналізм. І навіть у розкладі уроків рідною мовою почали називати російську, а не українську. Так і писали: „Перший урок — українська мова, другий урок — рідна мова".

На совісті Щербицького такий злочин, якого український народ не простить йому довіку. Це він, особисто він — не хтось інший — прищепив цілому поколінню української молоді почуття зневаги до мови своїх дідів і прадідів великих. Українська мова не десь, а в самій Україні за Щербицького здобула печальний статус мови непрестижевої, безперспективної. У минулі віки яничарів вирощували десь поза морем. Щербицький навчив своїх партійних євнухів вирощувати їх на берегах Дніпра. До того ж вирощувати не лише сотнями, а мільйонами.

Кагебісти реготалися мені в обличчя:

— Скажіть, вам коли-небудь боронили розмовляти українською мовою?

Ніби й справді не боронили. Але для того, щоб в українському місті розмовляти українською мовою, треба бути подвижником. Бо це не легше, ніж плавати в сірчаній кислоті. Сама атмосфера насичена ненавистю до всього українського. Зблиски презирства в очах, глузливі посмішки, багатомовні перемогування або навіть в'їдливий регіт — так київське міщанство реагує на українську мову в трамваях і метро. Мої нерви не витримували — я мимоволі переходив на російську. Просто для того, щоб не марнувати сил на дріб'язкові сутички. Якщо вже вступати в боротьбу, то на поважному рівні.

Я глибоко переконаний: Щербицький завдав Україні не менше лиха, ніж будь-хто із найлютіших окупантів — починаючи від Батия і кінчаючи Гітлером. Не можна обминути також Йосифа Кривавого — він, безумовно, належить до цієї компанії. Лише голод 32-33 років винищив більше людей на Вкраїні, ніж це зробила Друга світова війна. Але тоді вбивали тіло українського народу — його душу вбивати іще не навчились.

Щербицький ніби й не створює масових трагедій. Та це тільки так здається при поверховому погляді. Тіло народу відроджується за 10-15 років. А скільки треба часу, щоб відродилася покалічена, витолочена русифікаторськими ратицями народна душа?

Жодні фізичні катастрофи, скільки б людських життів вони не поглинали, досі не ставили перед українською нацією питання: жити їй чи не жити? Але сьогодні таке питання стоїть на порядку денному — це нині ясно кожній реалістично мислячій людині. Саме цим і належить вимірювати, чого більше в діяльності Щербицького — злочинів чи заслуг? І як назвати людину, котра поставила велику европейську націю на грань етнографічного виродження — друг він чи ворог нашого народу? Чи не доцільніше було б саме йому посісти місце Василя Стуса в уральському таборі смерти? Лише в цьому разі я справді б таки повірив, що на Вкраїні починається революційна перебудова.

Та, на жаль, покищо відбувається цілковито протилежне: нещодавно порушена кримінальна справа проти тих, хто сказав правду про діяльність Щербицького сьогодні, тобто іще за його життя, а не тоді, коли його останки будуть поховані на Красній площі. Львівська прокуратура почала розслідування справи Вячеслава Чорновола, братів Горинів та інших членів Української Гельсінкської Спілки (тепер це вже не Група, а Спілка) стосовно того, що на велелюдних мітингах у парку імені Івана Франка вони нібито дозволяли собі „образливі випади проти окремих партійних керівників, радянської дійсності в цілому" і т.д. Так і написано чорним по білому, як оце я процитував.

Про що ж, власне, йшлося? А всього лишень про те, що Володимир Щербицький і його львівська креатура жодною мірою не є речниками волі українського народу. І ось бач: якщо ти зважився це заявити до похорон партійного магната, ти, чоловіче, виступаєш

(Закінчення на стор. 3)

988 1988

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

Концерт 1000-ліття із Лінкольн Центру тепер на касетках

Коли хтонебудь, з яких би там не було причин, не міг бути приявним на ювілейних святкуваннях під заголовком „Релігійна музика України" в залі Ейвер Фишер Голл 14-го лютого 1988 року, той має тепер вимріяну нагоду почути цілу програму концерту записану на двох касетках. Цей же бо самий концерт був повторений, радше для американської публіки, 28-го лютого ц.р., в місті Атланта і там професійно награний на магнітофонну плівку. Диригент Вілліям Нолл, співоча організація „Хоральна ґільдія з Атланти" та симфонічна оркестра, це співвиконавці концерту 1000-ліття і походять із цього міста. Виданням касеток зайнялась Фундація ім. Маепи.

Ці касети стереофонічні, технічно бездоганні і є вже в продажу. Не важне чи хтось більше чи менше музикальний, але цю одноразову пам'ятку з унікальної, ювілейної оказії кожний із нас повинен у своїй хаті мати. Бо пам'ятка ця на все життя не тільки для себе, але й для потомства. Ви тільки уявіть собі, коли, ви наприклад заграєте з першої касетки наші хорові композиції для своїх американських друзів чи сусідів і скажете, що це стовідсотково американський хор, то вам не повірять аж поки ви не докажете їм усе наглядно. (Заслуга тут, перш за все, наполегливого навчання дикції Ляриси Барабаш-Темпл). А дальше, коли ви ці касетки вишлете в Україну наші земляки не тільки слухатимуть їх дуже радо, але і подивлятимуть американських хористів за їх український спів. Бо це беззастережна новість, що треба запам'ятати.

Перша точка програми концерту на касетці увертюра до опери Лисенка „Тарас Бульба", з кольоритною оркестрацією Л. Ревуцького і Б. Лятошинського, завжди зворушує случача, він бо знаходить у ній всеньку Україну в мініятюрі. Дальше почуємо два концерти Бортнянського на мішаний хор „Слава во вишніх Богу" (VI-ий) і „Скажи мені, Господи" (XXXII-ий); де перший із них — величний, піднесений, радісний, другий — рефлексійний, задумливий, ліричний. Закінчує першу сторону касетки чудовий II-ий концерт Веделя „На ріках вавилонських", який мусить покорити кожного, бо ще й хор співає його за вимковою чіткістю одушевлення. Тут і зразу проявляться справжнє мистецтво талановитости диригента В. Нолла.

З другої сторони касетки маємо вимки з опери Бортнянського „Сокіл (1786). Коли в нас загально знають тільки „Запорожця" чи куди менше ще (з платівок) „Тараса Бульбу", то ми вже у XVIII столітті мали знамениті опери, власне Бортнянського, до яких належить і „Сокіл", скомпонований до французького тексту (Не сумніваємось, що якби була своя держава, то текст був би український). Саме з цієї опери можна любуватись арією „Прощай, прощай", що її зразково виконує тенор, соліст Мет опери, Вячеслав Полозов. Незабутнім остає оте його спяноване високе „б" (сі-бемоль). Сопранову арію виконує бездоганно, особливо стильово, мексиканка, теж співачка Мет опери, Жільда Крус-Ромо. Може дещо менше переконливо передає нам гарненьку арію молоде меццо-сопрано з Південної Америки, Марта Сенн, яка співає її в оригінальнім французькім тексті. Гармонійно звучать голоси Полозова і Круз-Ромо в дуеті з цієї ж опери, по-українськи.

Цілому концертові надає особливої краси і поваги спів нашого першуна-баса Мет опери, Павла Плішки. Своїм виїмково шляхетним звуком та глибиною інтерпретації віддає він хвилююче пісню Лисенка „Минають дні" у супроводі симфонічної оркестри.

На закінчення першої касетки зачарує нас молитовне і невмируще „Владико неба і землі" із „Запорожця" Гулака-Артемовського з прегарним сольо тенора Вячеслава Полозова. Він укладає усе своє серце в задушевно надхнений спів. Теж і хор співає зворушливо під чутливою рукою В. Нолла. Це дійсно щира молитовність із нутра людської душі в тузі за далекою батьківщиною.

Друга касетка з обох сторін присвячена новому творові нашого композитора з Парижу, Мар'янові Кузанові. Це ораторія „Неофіти" до Шевченкової поеми цього ж заголовку. Тут бо і прапрем'єра композиції. Твір написаний для прослави українського 1000-літнього християнства за ініціятивою нашого Владики у Франції, Михайла Гринчишина.

Очевидно праця скомпонована в сучасному, модерному, дисонантному стилі, який не зовсім полонить кожного слухача зразу. Однак чим ви частіше слухатимете цю музику, тим вона буде вам більше зрозуміла і сприйнятлива. Ми, безумовно радіємо, бо маємо свого рідного музикотворця на еміграції, що зумів створити таку складну, оригінальну і цінну композицію. Вона безсумнівно перевищає багато модерних, експериментальних, безглуздих писань сучасної музики.

Особливо привертають до себе в ораторії увагу місця сповнені яскравого симфонічно-хорового драматизму, а теж лірично-

(Закінчення на стор. 3)

Марічка

ВІКТОРІЯ

Ішла за широкими возами, повними снопів спілої пшениці. Ішла, схилялася до землі і невтомно, як біблійна Руть, підносила розгублені колоски та складала в китицю, мов квіти.

Вози в'їжджали у двір крізь широко відкриті дерев'яні ворота. Назустріч з веселим гамором вибігли двоє найменших. Навпередки підпихали свої голівки під мамині руки і навпередки вищебетовували про „свої дивні пригоди" за час її відсутности.

Одною рукою гладила їх по черзі і ніжно тулила до себе, а другою розкидала колоски поміж курей, що збігалися поспішно з усіх закутків двору.

Гук-тук-тук! — Запопадливо скликував своїх молодичок великий, червонопроменистий когут, злопавши крилами, голосно, протяжно кукурікнув та гордо закрутив півтанок біля котроїсь вибраної курочки. Кури пококували весело біля своєї улюбленої господині, вириваючи наперегін одна одній пшеничні колоски.

Двоє найменших, рівненьких, наче близнята одна сонячно біленька, друга чорна, мов вуглик, обіймали мамині коліна і радісно щебетали. Вона цілувала їхні замурзані носики, не забуваючи про курей, що бігали роєм за нею, як тільки показалася у дворі.

— Мамо, тебе заклює колись когут із заздрости. Дражнив було найстарший пустун свою молоденьку маму, яка, здавалося, не виросла ще із дівочої несміливости.

Була на вершку самого щастя. Коли всі ще спали, на **колінах дякувала Богові за свою щасливу долю.**

П'ятеро гарних і здорових послав їй Господь. Два старші, як соколи. Як молоді, здорові дуби. Силою і ростом пішли в батька, забравши потроху її краси та голубих очей — це в середущого, а найменший сонячноволосий... „Мабуть переросте їх", — угадувала. Одна, старша, з голубими очима і друга маленька з чорною голівкою, мов галочка. **Чоловік – батько обдарував її найщирішою в світі любов'ю і ніжністю...**

Пропливали роки, росли діти, росла радість і надія. Красувалися хлопці, цвіла старшенька, підростала менша, а найменший ясноволосий — хто б подумав! Як молодий дуб найкращого чорнозему, переріс двох старших, переріс батька, переріс всіх лагідністю та чудовою, жартівливою вдачею. Біля цих двоїх, найменших, надіялася притулити колись свою старість...

А життя обдурило... Болючою важкою скалою звалилося на її невеличку постать, на не дуже здорове серце.

Гроза воєнних подій сколихнула світом. Диміли чорні хмари над Україною. Могутні громи: спалахи вогнів стрясали основами землі. Земля стогнала, дріжала, хиталася... Розлучалися серця, роздиралися душі, ріками плили материнські сльози і насичували землю...

Чоловіка закували і повезли... старші розбіглися... Понесли в світ розбурхані хвилі її, маленьку, чорноголову... в обійми взяв старий ліс найменшого, сонячноволосого, її любимця. Молоду його кров всмоктала рідна земля, а ліс прикривав своїм листям шматки його тіла... поки прийшли люди поховати...

Сиротою залишилася на світі...

Лежала в постелі і тупо гляділа на стіну. Читала своє минуле... Передчасно завмирало струджене, знемочіле тіло. Завмирало серце. Поволі, не квапилося.

Дрожачою рукою витягала з-під подушки маленьку іконку Богоматері. Сірими, примерклими очима, що давно втратили свою голубу синь вдивлялася в сумне лице Богородиці, поки загублена сльоза прислонила вид.

— Забери мене до себе, Матінко Божа! Не сила вже мені змагатися з життям!

— Чи ж не бачиш?... Серце моє здеревіло... Поможи залишити цей світ!... Поможи, Пречиста... Забери мене до мого найменшого!...

— Заберу! — Ось я прийшла по тебе, Вікторіє! Вікторія повернула головою у сторону дивно-лагідного голосу. Перед нею у ясному сяйві стояла постать прекрасної жінки, а побіч неї... сонячноволосий — її найменший.

— Володю мій! Ти прийшов до мене!...

— Я прийшов по тебе, мамо! Ходи! Там для тебе приготовано найкраще місце в наших оселях!

— Іду, іду синочку! Ох, і як же радо іду звідсіля! — Подай мені руку, Влодю! — З найщасливішим усміхом піднесла тремтячі руки. В очах ще вспіла блиснути колишня голуба синь і згасла, а тіло знерухоміло.

Медсестра прикрила мертві повіки на погаслі очі Вікторії.

На краю старого кладовища чорнів похилений, дерев'яний хрест. Малий горбик прикрашували рясно жовті кульбаби.

Дві рожеві хмаринки, обійнявшись, летіли у царство вічних осель.

— Поглянь, мамо! Там мене поховали...без тебе... і без тата...

— Так, без мене і без батька...добрі люди поховали і не зрадили, кому належить твоя могила...а я не сміла навіть посадити барвінку...

Зруби колишніх цвітучих гаїв і пусті поля, що хвилювали колись пшеничним золотом, прощали Вікторію. Вона гляділа востаннє на зарослий травою горбок біля старої, похиленої черешні, де стояла колись хата, в якій погребано її коротке щастя... Вона летіла у царство найкращих осель, приготованих Ісусом Господом для своїх матерів-страдальниць.

Національна...

(Закінчення зі стор. 2)

нижче ми маємо тотальне заперечення цього тексту: „Інтернаціоналізація (читай „централізація" — ММ) економіки і всього суспільного життя закономірний процес. Будь-яке прагнення до національної замкнутості може призвести тільки до економічного та духовного збіднення". Цей зворот реально висловлює дійсність в національній політиці росіян. Наприклад, недавно переведено знову одне, четверте з черги — міністерство — міністерство внутрішних справ з республіканського на союзно-республіканське.

На цю тему висловився теж Ґорбачов на недавньому засіданні Президії Верховної Ради СССР з нагоди сварки між вірменами і азербейджанцями. Він сказав, „...що ми йдемо до реформ політичної системи, яка передбачає підвищення прав союзних республік, їх відповідальности і повноважень..." Та ледве чи підвищення тих прав заторкне політичну залежність України від Росії. Політична реформа була б дійсною, якщо б принаймні членів Політбюро та Центрального Комітету вибирали українці без порад Москви та якщо в КҐБ в Україні було підпорядковане українцям, а не росіянам. Та ледве чи цього роду реформа є можливою.

Гласність принесла українським самостійникам величезну користь. Завдяки гласності український загал дістав змогу довідатись про розміри русифікаційної політики в Україні. Та нам треба пам'ятати, що політика гласности не була запроваджена тому, що Ґорбачов та його співробітники вирішили зробити перший крок в напрямі правдивої демократизації життя в СССР і правдивої федерації автономних республік. Гласність прийшла тому, щоб запобігти революційному вибухові в СССР, і, таким чином, врятувати і політичний режим і імперію.

В Україні політика русифікації, хоч і у трохи лагіднішій формі, буде продовжуватись, і відклики до Леніна нічого не допомогли і не допоможуть. І тому чи не краще було б усім українським самостійникам, без огляду на їхні ідейні переконання, перестати займатись пустопорожньою фразеологією і замість того більш енергійно шукати за спільною дорогою до національного опору проти російського окупанта?

Ідеологічні...

(Закінчення зі стор. 2)

проти совєтської дійсности в цілому — інакше кажучи, проти совєтської влади. Якщо ж у тебе вистачило терпіння дочекатися його смерти, тоді можеш вилити на його могилу хоч ціле київське болото, яке він створив на місці благословенного Дніпра і по-блюзнірськи назвав „морем". Що ж то воно за така хитра штуковина совєтська влада? Ой, мабуть, на це гірке запитання ніхто відповісти не здатний. Лише гомонять усюди: за що боролись, на те й напоролись.

Того, про що ми розповіли вище, було б цілком досить, щоб скласти достатнє уявлення про „перебудову" на Вкраїні і особисту ролю у ній „товариша" Щербицького. І ми справді-таки поставили б крапку, якби не новітні „подвиги" Щербицького — уже за часів „перебудови".

Ось перед нами найновіший документ, виготовлений командою Щербицького, документ, що має назву: 'Активніше сприяти розвитку міжнаціональних відносин'. Газета „Радянська Україна" надрукувала його 12-го липня 1988 року. Отже свіжоспечений ідеологічний хліб. Якби Щербицький справді прагнув перебудови, йому передовсім належало б зайнятися виправленням власних помилок (щоб не сказати різкіше), котрі поставили українську мову й українську культуру на грань катастрофи. Де там! Витолочивши духовне поле Східньої України, зрусифікувавши тут майже всі значні міста, Щербицький вирішив, що настала черга й для західніх областей. В постанові ЦК йдеться про Закарпатську область — видно, сатрап-сталініст хоче просуватися з півдня на північ.

З часу, коли прийшов до влади Щербицький, стиль усіх постанов ЦК КПУ, які торкаються національного питання в Україні, доволі специфічний. Передовсім — мова — вона схожа на терпуг, об неї можна скривавити язика. Але справа навіть не в цьому — справа в тому, що ти, читаючи постанову, так-таки й не здатний втямити, про що в ній ідеться. І все ж завжди випирає гострим рогом головне: українці мусять бути двомовними. Це в теорії, котра оприлюднюється. А насправді адміністративно запроваджена двомовність є лише вступом до „радянської" одномовности, котра переможно запанувала в Києві, Харкові, Донбасі. Ба, навіть у Білій Церкві й Черкасах. А в селах Закарпаття чомусь досі розмовляють українською мовою.

Останнє так занепокоїло Щербицького, що він двічі про це згадує в постанові. Цитую: „Потребують поліпшення рівень викладання і вивчення рідної, а також російської мов, особливо на селі". І майже дослівно так само згадує вдруге, з притиском наголошуючи: „особливо в сільських школах".

Прогрес усе ж таки є: в цитованій постанові рідною мовою закарпатських українців вважається мова українська. Уже досягнення! Слава Богу, хоч тут помічаємо перебудову — інших її ознак на Вкраїні вдень з вогнем не знайдеш. Але ж ми добре знаємо, що рідну мову згадано лише заради дипломатичної необхідности. Внутрішнє, невисловлене гасло те ж саме: двомовність — надійний вступ до російської одномовности.

Ні для кого немає таємниці: Щербицький належить до консервативного крила в горбачовському політбюрі. Але ж його ідеологічна законсервованість і його вміння консервувати все довкола сягає так глибоко в історію російської імперії, ніби він завдяки переселенню душ дістав у спадщину дрібненьку душу когось із помічників Петра Першого — ну, скажімо, князя Меньшикова. Або душу вельможі часів Катерини Другої — князя Потьомкіна. Не має значення словесний одяг його ідеології — важливим є лише те, до яких наслідків вона приводить.

І що найгірше, то це терпимість самого Ґорбачова до ідеологічних консервів Щербицького. Видно, вони йому почали смакувати.

Концерт...

(Закінчення зі стор. 2)

хорової наспівности. Запам'ятується оптимістичне, соняшно-релігійне закінчення композиції.

До оркестри, хору і солістів, що дали себе почути попередньо, долучується в ораторії теж співак Мет опери, бас-баритон Андрій Добрянський, який вложив багато праці в організацію цього концерту. Музичною підставою всієї композиції це оркестра і хор. Зі солістів вибивається Плішка, хоч і має замалу ролю, Полозов блистить знаменито дикцією, а Круз-Ромо голосово.

Отже, коли за 50 чи 100 літ державні радіостанції, вже самостійної України, передаватимуть оцей концерт із касеток по всій нашій батьківщині, то можна бути певним, що почування відради і признання сповнить серця українських слухачів. А це тому, що наша еміграція, мимо не зовсім сприяючих обставин, постаралась дати світові з релігійно-національного і з мистецького боку принаймні частину того, чого не спроможна була вчинити поневолена Україна.

Касетки, в ціні 20 дол. (обидві), можна замовляти у: Mazepa Foundation, 272 Old Short Hills Rd., Short Hills, N. J. 07078; тел:(201) 376-1748. Кошти пересилки 1.50 дол.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА...

(Закінчення зі стор. 1)

Високопреосвящений Архієпископ Константин очолював Вечірню з посвяченням хлібів.

Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка з Дітройту під керівництвом Володимира Колесника увечорі дала концерт в Домі Української Культури. Вечір закінчився молодіжними розвагами.

В неділю вранці Божественну Архиєрейську Св. Літургію та Молебень очолив Блаженніший Митрополит Мстислав, члени Собору Єпископів та запрошені ієрархи. Співав Об'єднаний Хор Української Православної Ліги під керівництвом Тараса Павловського.

У врочистостях взяли участь представники комбатантських, молодечих, жіночих, прицерковних та інших організацій.

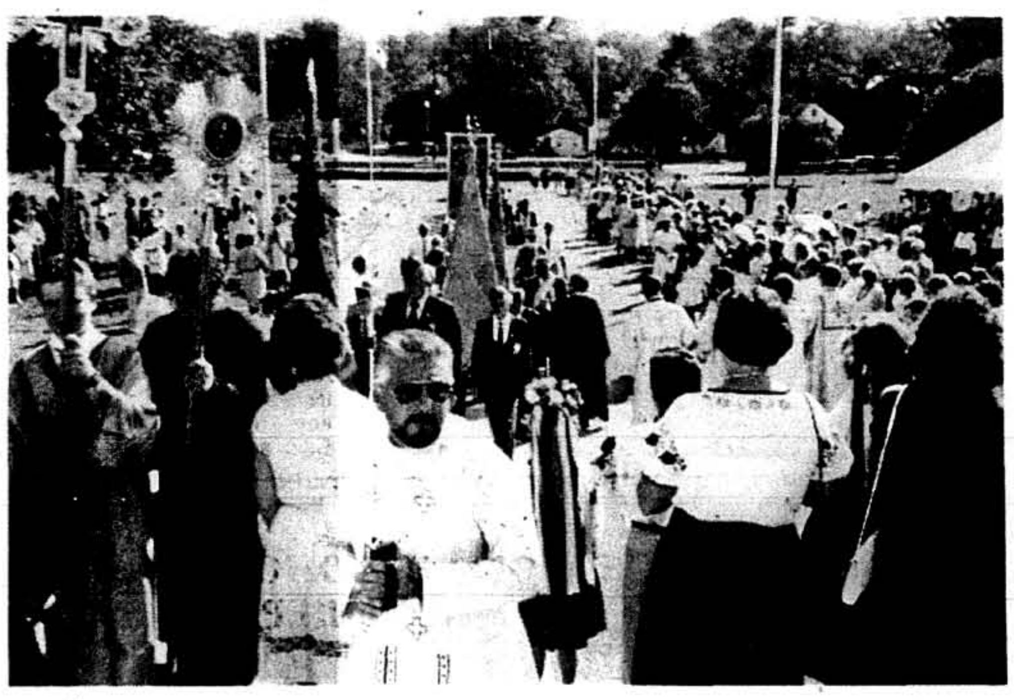
Закінчено святкування по полудневим бенкетом в неділю, 7-го серпня, в готелі Гілтон, на якому з привітами і словами виступали церковні і світські діячі, з яких деякі вшанували Блаженнішого Владику Мстислава у його 90-річчя.

Отець Франко Істочин, який вів бенкетом після відкриття Владикою Мстиславом і хором під орудою Тараса Павловського, відчитав дуже вимовного листа від Вселенського Патріярха Деметріоса І.

Від президента Роналда Регена привітального листа відчитала працівниця Білого Дому Катря Чумаченко, а особисто від себе і віцепрезидента Джорджа Буша вітав кандидат на сенатора з Ню Джерзі Пітер Докінс, який під кінець свого слова згадав про свою дружбу у військовій академії у Вест Пойнті з теперішнім генералом Миколою Кравцівим. Писемний привіт прийшов від губернатора Томаса Кейна, а асистент сен. Билла Бредлі вітав усно всіх учасників.

Новозбудований Адміністративний Центр.

Формується процесія.

Отець В. Романюк у процесії.

Владика Мстислав оглядає виставку українських церков.

Довші слова про значення ювілею Тисячоліття виголосили Владика Василь, Митрополит УПЦеркви в Канаді, Митрополит Іреней від Сербської УПЦеркви, який обдарував Владику Мстислава медальйоном, Єпископ Ісая від Грецької Православної Церкви, пастор Вадим Яровенко від Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Північної Америки та о. В. Романюк.

Із світських діячів привіти склали: Президент УНР в екзилі Микола Лівицький, Леонід Філь (СКВУ), д-р Юрій Старосольський від Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні, Олена Процюк (СФУЖО), Степанія Дуткевич (Об'єднання Сестрицтв УПЦеркви), майор Володимир Васьків (Об'єднання колишніх вояків Другої Дивізії УНА) тричленна делеґація якого вручила Владиці Мстиславові хрест заслуги і книжку про „Слово о Полку Ігореві" В. Васькова) інж. Юрій Базилевський (ТУАІ), о. Музичка від Об'єднання Українців у Великій Британії і Леся Семп від УПЛіги.

Серед гостей за світським почесним столом була Уляна Дячук, головний касир УНСоюзу і фінансовий референт Крайового Комітету Тисячоліття. У святкуванях попереднього дня взяв участь головний секретар УНС Володимир Сохан.

У мистецькій частині бенкету виступали сопрано Марта Кокольська-Мусійчук і бас Михайло Невмержицький, під акомпаньямент Михайла Лева.

Подякою і благословенням закрив бенкет Владика Мстислав, хоч ще довго після закриття представники поодиноких парафій складали щедрі пожертви на потреби УПЦеркви в ЗСА і її Осередку в Бавнд Бруку.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН найменував Лаура Кавазоса на місце уступаючого секретаря Департаменту освіти Вілліяма Беннета, який відходить зі свого посту 20-го вересня ц.р. Якщо найменування Л. Кавазоса буде одобрене Сенатом він стане першим еспаномовним членом кабінету. У своїй виборчій кампанії віцепрезидент Джордж Буш вже раніше обіцяв, що коли стане президентом, то до свого кабінету візьме члена еспаномовної громади.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран прийняв запрошення зустрітися з президентом ЗСА Роналдом Реґеном 29-го вересня під час офіційної візити в З'єднані Стейти. Речник Білого Дому Марвін Фіцвотер повідомив, що візита французького президента „продовжить традицію реґулярних консультацій між керівниками Америки і Франції". Метою візити є обговорення справ у бльоку країн Заходу, а також обмін думками про становище в різних районах, що представляють інтереси обох країн.

Відзначення 50-ліття смерти св. п. Є. Коновальця в Буенос Айресі

Цьогорічні святкування цих роковин українська громада в Буенос Айресі відзначила спільно з участю всіх зорганізованих українських товариств під патронатом Української Центральної Репрезентації. Для цієї цілі був створений діловий комітет з представників українських товариств „Відродження" та „Просвіта", до якого включилися представники молодечих організацій СУМ-у та Пласту і комбатантської організації І-ої Дивізії УНА.

Перша частина святкувань відбулася 22-го травня на просвітянській оселі „Веселка". Відзначення започатковано Службою Божою та Панахидою, які відправив о. Патрикій Нюнька. В них взяла участь численна зорганізована українська громада, молодіжні організації в одностроях, комбатанти та представники окремих товариств із своїми організаційними прапорами. Після того всі учасники святкувань перейшли на Площу Героїв, де пластуни, сумівці і дивізійники відбули святковий апель під керівництвом голови Пласту Віктора Агреса та заст. голови СУМ-у Володимира Данилишина, а ст. пластун Роман Селянський та сумівець інж. Юрій Галатьо рецитували важніші сторінки із життєвого шляху св. п. полк. Євгена Коновальця.

Як гарно було бачити виструнчену в рядах українську доростаючу молодь, що родилася і виростала на чужині, яка виховується на ідеалах великого полковника-героя та чисельно прибула, щоб віддати йому поклін в 50-ліття трагічної смерти.

На Площі Героїв — пам'ятники сл. пам. полк. Євгенові Коновальцеві, от. Симонові Петлюрі, ген. Тарасові Чупринці-Шухевичеві та пров. Степанові Бандері. У стіп пам'ятника сл. пам. Є. Коновальцеві заложили вінок голова і секретар ділового комітету святкувань: арх. Олександер Хам та Іван Жибак; представники молоді зложили букети квітів у стіп пам'ятників інших героїв. Святкову промову, віддзеркалюючи життєвий шлях полк. Є. Коновальця, виголосив голова Братства вояків І-ої Дивізії УНА пор. Степан Тавридзький.

Святкування започатковано українським національним гимном, а закінчено відспіванням „Не пора".

Після святкувань управа оселі „Веселка" приготовила обід для керівників, виконавців та учасників-гостей програми святкувань.

За тиждень, так як було оголошено в українській радіоавдиції та в часописах „Наш Клич" та „Українське Слово" в ранніх годинах були відправлені Служби Божі на інтенцію сл. пам. полк. Євгена Коновальця. В українській католицькій катедрі служив о. парох М. Гарасимович, а Владика Андрій Сапеляк виголосив проповідь, в українській автокефальній православній церкві о. І. Демчук правив Службу Божу і Панахиду.

По полудні 29-го травня в приміщенні Централі Т-ва „Відродження" відбулася святкова академія. Сценарій залі був прикрашений великим портретом полк. Євгена Коновальця, українським та аргентинським прапорами.

Відкрилась академія відспіванням аргентинського гимну, секретар комітету та голова Головної ради УЦП І. Жибак підкреслив значення особистості провідника революційного руху на тлі нашої історії: „Полковник Євген Коновалець не був князем могутньої Руси-України, ні гетьманом козацьким, ні президентом новітньої української держави, а все ж таки його ім'я згадуємо з такою самою пошаною поруч з найкращими і найбільшими синами України, що починали нову добу в нашій історії". Обширну промову про життя і діяльність покл. Є. Коновальця виголосив учасник цих подій та член визвольного руху ред. Юліян Середяк. Про значення сл. пам. полковника Є. Коновальця, його життєвий шлях та вирішальний вплив на виховання нових поколінь його ідей промовив до численної авдиторії голова комітету та директор „Нашого Клича" арх. О. Хам.

Мистецьку програму виконали: молодий бандурист Олександер Береговий відіграв в'язанку українських маршів, після чого наша відома співачка Стефанія Ростовецька відспівала своїм чудовим голосом народну пісню „Ой у полі могили", „Діброва зелена", муз. Гнатишина і „Сирота" на слова Шевченка.

Хор Т-ва „Просвіта" під диригентурою Миколи Дячуна в асисті пяніста Альберта Дячуна виконав пісні: „Заквітчали дівчатонька стрілецьку могилу", сл. і муз. Купчинського, „Над Прутом", муз. Воробкевича, „Їхав стрілець на війноньку", сл. і муз. Лепкого і „Родимимі краю" муз. Матюка. Останні три пісні в обробці дир. М. Дячуна.

На закінчення голова святкового комітету арх. О. Хам склав подяку священослужителям, сп. Андрієві, о. парохові Гарасимовичеві, о. настоятелеві П. Нюнці та о. парохові УАПЦ Демчукові за відправи та проповіді. Рівнож склав подяку згаданим виконавцям програми та членам і співпрацівникам комітету і всім, що причинилися до гідного відзначення 50-ліття смерти сл. пам. полк. Євгена Коновальця, як і всім присутнім в час святкувань.

Академію закінчено відспіванням українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

ПРЕДСТАВНИК ГРЕЦЬКОГО уряду Сотіріс Коцопульос заявив, що Греція не візьме участи в маневрах НАТО в Егейському морі, які заплановані на осінь. С. Коцопульос сказав при цьому, що грецькі війська все таки будуть брати участь в сухопутних маневрах НАТО в Західній Европі. Починаючи від 1981 року, Греція систематично бойкотує маневри Атлантійського бльоку в Середземному морі, мотивуючи це тим, що при розробленні плянів маневрів ігнорується позиція Греції щодо острова Лемнос і підтримуються інтереси Туреччини. Мова йде про розходження між Грецією і Туреччиною із-за острова Лемнос, який реґулярно виключається з пляну маневрів.

КРАЙОВЕ УПРАВЛІННЯ аеронавтики і дослідження простору проголосило, що після тижнів постійних відкладань у середу, 10-го серпня, включено головні мотори міжпростірної ракети „Дисковері" і все пройшло успішно.

МИКОЛА ІВАНОВИЧ ХИМИЧ

Інж. металюрг, народжений у Вергунах на Полтавщині, відійшов у Вічність 29-го липня 1988 р. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН відбувся 1-го серпня 1988 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного.

Жінка — ДАРІЯ
Син — ІГОР
Дочка — ОЛЕНКА

Ми завжди будемо Тебе пам'ятати.

Зустріч Руденків з громадянством у Вотервліті

Заходом Олбанського Відділу організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) відбулася 4-го червня ц.р. в залі Українського Клюбу у Вотервліті зустріч Раїси й Миколи Руденків з українським громадянством округи. Голова АОЛПУ, мгр В. Літинський, представив Руденків, яких прийняли довготривалими оплесками.

Микола Руденко на вступі зазначив, що про відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Трою буде відомо не тільки в Америці, але і в Україні, бо ми одна нація, один нарід. Він завжди старався довідатися, як живуть українці в Америці й Канаді. Не все можна було зберегти, бо були підпали бібліотек, згоріло багато цінних матеріялів. Жорстокий ворог-окупант украв історію від українського народу, назвав наш край Малоросією, якоюсь провінцією. Бєлінський написав, що історія Малоросії починається з історії Великоросії. Росіяни притягнули до своєї історії всю нашу. Вони почали відзначати історію московської держави з II століття, як це роблять історик Карамзін і інші російські історики, присвоїли собі чужу історію й культуру. Щоб український народ не мав своєї мови й культури, завели загальну русифікацію України. Українська інтеліґенція бореться за українську мову й культуру. Письменник Олесь Гончар і Борис Олійник виступили з осудом русифікації. Спілка письменників України підтримує цю боротьбу на захист української мови й літератури. Якщо не знають української мови, то немає читачів української книжки. Дисиденти вже давно почали боротьбу за українську мову. Вячеслав Чорновіл, Левко Лук'яненко, Іван Кандиба відсиділи по 30 літ у таборах смерти в обороні рідного народу, української мови й культури. А Олекса Тихий, Василь Стус, Валерій Марченко та Юрій Литвин поплатились за це своїм життям. Тепер в українській пресі в УССР відкрито пишуть про цю боротьбу. Сьогодні українська справа відома у світі. Президент Реґен перед від'їздом до Москви зустрівся з Кардиналом Любачівським і іншими українцями. В Москві Реґен зустрівся з Чорновілом, Рубаном, Гелем і іншими нашими дисидентами. Українська справа піднеслася до світового рівня. Українська Гельсінкська група мала 50 членів, була майже вся ув'язнена, але не роз'вязалася, як московська. Навпаки кількість її членів зростала. Це інтеліґенція, що вийшла з народу.

Раїса Руденко заявила, що українки мали гірку долю. Було багато героїнь, що вмирали в обороні рідного народу. Катерина Зарицька, Дарка Гусак, Ірина Калинець, Надія Світлична, Ніна Строката, Ірина Сеник, Оксана Мешко, Стефа Шабатура, й багато наших дисиденток страждало в таборах за любов до України. Я була дружиною політв'язня, а потім сама стала політв'язнем. Родини політв'язнів терпіли, часто не мали ніяких інформацій від ув'язнених, бо не допускали листів. В'язні терпіли голод, холод, приниження, мусіли важко працювати. Матері і дружини в'язнів терпіли горе й муки, чекали по 10, 20 і 30 літ на звільнення своїх синів і чоловіків.

Дружини самі виховували своїх дітей. Ольга Тиха не могла побачитися з чоловіком, а як він помер у концтаборі, поставила йому пам'ятник. На могилах В. Стуса і Ю. Литвина стоять дерев'яні стовпи з номерами, бо їхні родини не мають коштів для спорудження пам'ятників. М. Руденко прочитав дві свої поеми, написані в тюрмі.

У запитах о. В. Пашко привітав обох Руденків і побажав їм успіхів. Сумно, що в 1932-33 роках померло з голоду від 7 до 10 мільйонів українців, але не збереглися документи. М. Руденко заявив, що хоч документів немає, але в народі збереглася пам'ять про ці роки. В селі Росаві голова колґоспу сказав, що в 1933 році померло з голоду 800 людей, бо забрали весь хліб з села. Р. Маселко спитав, який стан молоді в Україні, чи вона готова вести провідну ролю? М. Руденко відповів, що молодь в Україні неоднакова. Є патріотична, релігійна, що зростає головно по селах, бо в містах багато родин зрусифіковані. Спілка Письменників України має понад тисячу членів, в основному — молодь. Не всі однаково талановиті. Крім патріотичної молоді є і бездуховна, нерелігійна, не має віри в Бога, ані в комунізм. Між молоддю шириться злочинність, поширена садистичність, велике число в'язнів. Верхівка зрусифікована, почавши від Щербицького.

Д. Кушнір: Де найбільше розвивається русифікація, де найбільше дисидентів, чи в східній Україні? Як розвивається релігійне життя, чи матері можуть дома вчити дітей релігії? М. Руденко: Русифікація почалася давно понад 50 років. Зліквідовано багато українських шкіл, почавши від університетів. Без університетів немає науки. Батьки схилялися до російських шкіл, почавши від садків, щоб забезпечити дітям кар'єру, тому є велика загроза. Українська свідомість дуже складна. У Східній Україні понад 300 років вбивали все, що українське, запевняли, що немає українського народу, а є тільки плем'я. У 1920-их роках наступив ренесанс, що тривав тільки 10 років. Сталін розгромив українське відродження. На Запоріжжі є дуб на Хортиці, жолуді з того дуба засівали по всій Україні. Це було своєрідне національне виховання. Після Другої світової війни два мільйони галичан вивезли з України.

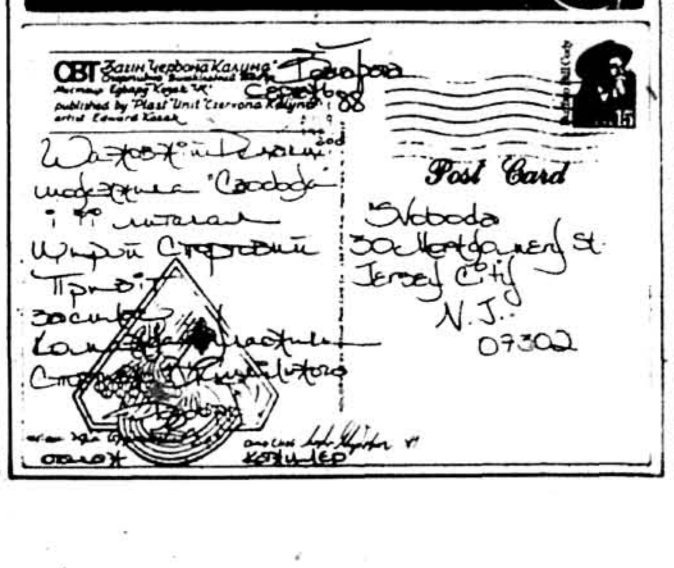
Раїса Руденко: Релігійне виховання відбувається головно в церквах по містах. По селах майже всі церкви понищили. Спершу замінили їх на клюби, магазини, потім знищили. Люди відійшли від Бога, але не знайшли нічого іншого на те місце. Деякі з молодих уважають, що як немає Бога, то вільно робити всякі злочини. Інша частина молоді шукає Бога. Чимраз більше молоді є тепер у церквах. Молодь збирається по хатах і молиться. Ґорбачов припинив руйнування церков. У деяких містах хочуть будувати церкви. Гласність корисна, бо люди можуть тепер говорити про все. Досі молодь чула тільки про успіхи комунізму, нічого не знала про злочини Сталіна й комунізму.

І. Дурбак: Українська пісня й український театр відіграли велику ролю у відродженні українського народу. Як тепер стоять ці справи? — Р. Руднеко: Тепер мало молоді співає українських пісень вечорами по селах. За Бражнєва українська пісня занепала, перестали співати українських пісень. Але тепер, за „галсности", наша пісня оживає. — М. Руденко: Український театр занепав, бо міста зрусифіковані, немає глядачів. Бюрократія затверджує репертуар театрів, тому він нецікавий. Але треба вірити, що театр воскресне. Адміністрація Щербицького глушить театр, закрила український театр молоді в Києві. Члени Культурологічного Клюбу виступили в обороні театру. А. Дурбак: Чи можна висилати на Україну великодні картки? — Р. Руденко: В тюрмі не одержують карток. Росіяни та жиди отримують картки до дому. Нашим людям утруднюють кореспонденцію. Театральне життя оживає в Україні, почали ставити Марусю Чурай і інші спектаклі українського репертуару. І. Філь: Чи добре було б назбирати жолуді з січового дуба на Хортиці й посіяти тут у діяспорі? — М. Руденко: Насіння січового дуба — це символ України. М. Руденко сказав, що українська еміграція має успіхи в науці, має багато видавництв. Церква відіграє велику ролю. Відбуваються великі дискусії про сучасне становище совєтської імперії, що йде до свого розвалу. Імперія СССР упаде серед російського народу. Сьогодні робітник ледве може заробити на харчі. Держава, яка колись годувала інші народи, тепер має порожні склади. Ґорбачов сказав, що за три роки все буде добре, одначе щороку стає гірше. Коли не вистачить хліба, тоді розгуляються злочинні елементи. Еміграція повинна помагати. Чому не переміг уряд Петлюри? Бо наша західня еміграція не помогла. Жидівські погроми в Україні багато перешкодили. Конфліктні ситуації між жидівською й українською групами шкодять, треба наладнати ці справи бо це не робить чести нікому. Хто хоче мати державу, той мусить мати державний розум. Не можемо жити емоціями. Київська Русь занепала через міжусобиці, тому татари могли знищити Київ. Прийде час, коли еміграція допоможе краєві. Чи був би Ізраїль, якби жидівська еміграція не помогла? Сьогодні українська справа стоїть високо, але, щоб українська діяспора допомогла. Приємно було зайти до Білого Дому в товаристві українців, як Чумаченко й інші та поговорити з Президентом. Треба, щоб були українські сенатори, конгресмени, щоб українець кандидував на президента або на заступника президента.

Д. Кушнір: Що в Україні думають про еміграцію? — М. Руденко: Ставляться з пошаною, згадують про неї, дорожать нею, цікавляться літературою, зокрема інтеліґенція. Одначе є писаки, що лають еміграцію, але їм не вірять. Д-р І. Геребняк: Як далеко поширена наркоманія, як з лікуванням цукриці? Чи правда що її лікують гречаною кашою? Я не лікар, але знаю, що цукрицю там лікують інсуліном. Є й інші ліки. А гречана каша — то просто дієта. Лікарів у СССР багато, але вони живуть злиденно. СССР не має грошей на лікарів, санітарок і на ліки. — І. Дубіль: Як карають в'язнів з УПА? — М. Руденко: Через мордовські табори смерти перейшло біля 200,000 в'язнів з УПА. Вони сиділи по 20 і 30 років в тюрмі. Я дружив з ними, любив їх. Все, що найсвітліше в українському народі, вони представляли, тому мали загальну пошану. — М. Філь: Чи Ґорбачов залишиться в уряді ще кілька років? М. Руденко: Прихід Ґорбачова до влади не є припадковий. Колґоспна система не виправдалася, реформи вжко переводити. Комуністична система йде до катастрофи, і Ґорбачов не зможе з цим впоратись. Буде зміна на гірше. Присутні ще довший час розмовляли з Руденками при перекусці.

І. Д.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА ГУМНІЦЬКА, член УНС Відд. 58-го в Ютиці, Н.Й. померла 6-го червня 1988 року на 92-му році життя. Нар. 1895 року в Бібрці, Зах. Україна. Членом УНС стала 1927 року. Залишила у смутку сина Степана, трьох внуків: Григорія, Михайла й Івана та двох правнуків: Пилипа і Анну і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 9-го червня 1988 року на Укр. Прав. Цвинтарі свв. Петра і Павла в Ютиці, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Ковалевська, секр.

НАДІЯ ЯРИНІВСЬКА, член УНС Відд. 339-го Т-ва Св. Василія Великого в Філядельфії, Па., померла 30-го червня 1988 року на 64-му році життя. Нар. 1924 року в Україні. Членом УНС стала 1967 року. Залишила у смутку мужа Івана, доньки Ольгу Робертс з мужем Кеннет, Анну Рапій з мужем Петром та невістку Йоанну з внучкою Тіною Марією (по св. п. синові Іванові). Похорон відбувся 7-го липня 1988 року на Овкленд Семетері в Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Луців, секр.

ЧАРЛС СТЕЧАК, член УНС Відд. 104-го ім. св. Миколая в Перт Амбою, Н.Дж., помер 14-го липня 1988 року на 42-му році життя. Нар. 30-го серпня 1945 року в Перт Амбою, Н. Дж. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Анну Марію і батька Чарлса. Похорон відбувся 18-го липня 1988 року з укр. кат. церкви на парохіяльнім цвинтарі у Вудбридж, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Матковський, секр.

АНАСТАЗІЯ ОГОРОДНИК, член УНС Відд. 354-го Т-ва „Згода" в Омага, Небраска, померла 14-го липня 1988 року на 90-му році життя. Нар. 1897 року в Станкові, Стрийщина, Зах. Україна. Членом УНС стала 1960 року. Залишала у смутку зятя Теодора Чайку та племінника Богдана Чайку. Похорон відбувся 18-го липня 1988 року на цвинтарі Св. Івана в Омага, Небраска.

Вічна Їй Пам'ять!

Мирон Війтик, секр.

ВАСИЛЬ КУХТА, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 7-го травня 1988 року на 60-му році життя. Нар. 5-го жовтня 1928 року в Україні. Членом УНС став 1970 року. Залишив у смутку доньку Наталію, синів Володимира і Петра, сестру Полю Хахулу з мужем Анатолієм, швагерку Розмарі Хахулу, брата Петра і сестру Анну в Україні і дальшу родину і приятелів в Україні і в ЗСА. Похорон відбувся 10-го травня 1988 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семков, секр.

ТЕОДОР БАБЯК, член УНС Відд. 16-го Т-ва „Просвіта" в Спрінг Веллі, Н.Й., помер 25-го червня 1988 року на 74-му році життя. Нар. 1914 року в селі Луг, Зах. Україна. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дружину Дженаверу, синів — полковника Миколу та д-ра Стефана, пасербиці — Варвару та Марію, сестру Павлину та брата Дмитра. Похорон відбувся 27-го червня 1988 року на Брик Чирч Семетері у Спрінг Веллі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЮЛІЯН КУЛЬЧИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 9-го липня 1988 року на 64-му році життя. Нар. 1923 року в Пенсильванії. Залишив у смутку дружину Йоанну, братів Гаррі і Юрія і сестру Стеллу Коскі. Похорон відбувся 13-го липня 1988 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Роман Татарський, серк.

МИКОЛА МОТТА, член УНС Відд. 432-го Т-ва ім. Т. Шевченка в Торонто, Онт., Канада, помер на 85-му році життя. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Ліду з мужем і двома синами. Покійний був довголітнім головою управи 432-го Відділу УНС. Похорон відбувся на цвинтарі „Проспект" у Торонто, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Я. Зорич, секр.